

Peräsuolisyövän sädehoito ennen leikkausta

Peräsuolisyövän hoito

Peräsuolen syövän leikkaushoitoon liitetään usein ennen leikkausta annettava sädehoito.

Sädehoito on keskeinen peräsuolisyövän hoitomuoto. Sädehoidossa käytetään säteilyä, joka vaikuttaa erityisesti jakautumisvaiheessa oleviin soluihin ja joka siten tuhoaa hyvin syöpäsoluja. Sädehoito suunnitellaan aina yksilöllisesti.

Hoidon tarkoitus on pienentää kasvainta siten, että se on paremmin leikattavissa. Hoito toteutetaan joko ns. lyhyenä 1 viikon hoitona tai ns. pitkänä noin 5 viikon hoitona. Pitkässä hoidossa sädehoitoa voidaan tehostaa solunsalpaajalla.

Suunnittelukuvauksessa ja sädehoidossa huomioitavaa

Suunnittelukuvaukseen ja sädehoitoon tullessasi on erittäin tärkeää, että virtsarakossasi on virtsaa.

Kun tulet sädehoidon suunnittelukuvaukseen ja sädehoitoon, toimi seuraavalla tavalla:

- Pidätä virtsaa noin kaksi tuntia ennen kuvausta tai sädehoitoa. Voit syödä normaalisti ja ottaa lääkkeesi.

Kun rakossasi on virtsaa, on rakon alue mahdollisimman hyvin samassa asennossa suunnittelukuvauksessa ja sädehoidossa. Näin ehkäistään sädehoidosta mahdollisesti aiheutuvia haittavaikutuksia.

Peräsuolen alueen sädehoidon haittavaikutuksia

Sädehoito vaikuttaa myös terveisiin soluihin, joten se voi aiheuttaa paikallisia haittavaikutuksia. Haittavaikutukset ovat yleensä ohimeneviä. Oireiden ilmaantuessa kerro asiasta aina hoitajalle. Haittavaikutukset ovat yksilöllisiä ja ilmaantuvat noin 2-3 viikon kuluttua hoidon aloittamisesta ja voivat jatkua vielä hoidon loppumisen jälkeenkin. Akuutit vaivat katoavat muutamissa viikoissa hoidon loputtua. Haittavaikutukset ovat harvoin vakavia.

Tavallisimpia peräsuolen alueen sädehoidon haittavaikutuksia ovat virtsarakkoärsytys, suolistovaivat, peräaukon ärtyminen ja yleinen väsymyksen tunne.

Virtsarakkoärsytys

Haittavaikutuksena voi tulla kirvely ja tihentynyt virtsaamistarve.

- Juo runsaasti, noin kaksi litraa esim. vettä tai mehua päivässä. Neste huuhtoo virtsateitä ja vähentää kirvelyä virtsatessa.
- Tihentyneeseen virtsaamistarpeeseen ja kipuun voit käyttää apteekista ilman reseptiä ostettavia tulehduskipulääkkeitä. Tarvittaessa voidaan ottaa virtsanäyte virtsatietulehduksen poissulkemiseksi.

Suolistovaivat (ripuli ja ilmavaivat)

Haittavaikutuksia voit ehkäistä ja helpottaa oikealla ruokavaliolla.

Vältä

- ilmaa tuottavia ruoka-aineita, esim. kaalia, sipulia, herneitä, papuja, omenaa, paprikaa, näkkileipää, ruisleipää ja voimakkaasti maustettuja ruokia
- kahvia ja alkoholia
- rasvaisia ja rasvassa paistettuja ruokia

Suosi

- tavallisen maidon sijasta suolistoa rauhoittavia asidofilus- ja gefilustuotteita tai maitohappobakteereja sisältäviä kapseleita
- usein pieniä aterioita
- keittämällä tai hauduttamalla kypsennettyä ruokaa

Apteekista voit ostaa vatsavaivoja helpottavia lääkkeitä ilman reseptiä.

Ilmavaivoihin sopii esim. Cuplaton® tai Minifom® ja ripuliin esim. Imodium® tai Imocur®

Peräaukon ärtyminen ja kipu

Ulostaminen voi joskus olla kivuliasta. Kipuun voit käyttää tavallista särkylääkettä.

- Suihkuttele peräaukon aluetta haalealla vedellä ilman saippuaa ja hankaamista.
- Suihkuttelu on tärkeää, koska puhdas iho kestää paremmin sädehoidon räsitusta.
- Rasvaa ärtynyttä ja kuivaa peräaukon aluetta hajustamattomalla, vesiliukoisella perusvoiteella, jota saa apteekista ilman reseptiä. Laita rasva vasta **sädehoidon jälkeen**. Tarvittaessa lääkäri kirjoittaa sinulle reseptin. Hoidossa peräaukon tulee olla puhdas ja kuiva.
- Sädehoidon alkuvaiheessa voit sauna miedoissa löylyissä, kun peräaukon iho on normaali ja oireeton.

Väsymys

Sairauden aiheuttama huoli tulevaisuudesta ja päivittäiset hoidossa käynnit voivat aiheuttaa väsymystä. Sädehoito ei välttämättä estä päivittäisiä askareita, harrastuksia tai työssä käyntiä, mutta sen ajaksi on mahdollista saada sairauslomaa. Hoidon aikana kannattaa suoda itselle tavallista enemmän lepoa ja syödä monipuolisesti, sillä keho tarvitsee energiaa parantuakseen. Myös raitis ulkoilma virkistää.

Saat tarvittaessa apua myös

- seksuaalisuuteen
- henkiseen hyvinvointiin
- ravitsemukseen
- maksuasioihin tai matkakorvauksiin
- tupakoinnin lopettamiseen liittyvissä kysymyksissä

Satakunnan sairaanhoitopiiri • www.satasairaala.fi • Vaihde 02 627 71

Vaasan sairaanhoitopiiri • www.vaasankeskussairaala.fi • Vaihde 06 213 1111

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri • www.vsshp.fi • Vaihde 02 313 0000